Collect

Het verzamelmagazine van PTT Post

100 jaar Wilhelmina

Nieuwe postzegels
Koninklijke bibliotheek
M.C. Escher
S. Vestdijk
10x creatief met zegels
Koningin Wilhelmina
en de Gouden Koets

NAJAAR 1998 • f 2,95

De Nederlandse Munt
Pure kunst in productie

PORTRET VAN EEN VERZAMELAAR
Jeffrey houdt van oranje

Collect

Introductie

Het koningshuis

In Nederland is het gebruikelijk, de regerend vorst of vorstin af te beelden op postzegels. Aangezien al ruim een eeuw een vrouw op de troon zit, bestaat er een grote diversiteit aan 'koninginne postzegels'. Vooral koningin Wilhelmina komt, mede door haar lange regeerperiode, in vele varianten terug op een postzegel. Het koningshuis blijft dan ook een dankbaar onderwerp om te verzamelen.

Veel lees- en verzamelplezier.

Marijke van Moll

Marijke van Moll, Directeur PTT Post Filatelie

Colofon

Collect ® nr. 17 / herfst 1998
Collect is een uitgave van PTT Post Filatelie
Redactie Collect, Postbus 6900,2001 JB Haarlem.
Adreswijzigingen, bestellingen en abonnementen: PTT Post, de Verzamelservice, Postbus 30051, 9700 RN Groningen.
Telefoon: (050)586 12 34. Telefax: (050)586 31 11.

Uitgever: ©PTT Post BV

Redactie en productie: Basis Media, Amsterdam
hoofdredactie: Wim Swart; redactie: Astrid Gommers
eindredactie: Carla Person; art-direction: Robert Bendijk; vormgeving: Evelyne Dielen; projectmanagement: Fenneke van Swigchum;

Aan dit nummer werkten mee: Boudewijn Büch, Ilse Kuiper, Puzzelbureau Ruud Gosse, Sarah Saarberg en Henk Zorn.

Fotografie: Geert Rijvers, Iwein Maassen e.a.

Alle aanbiedingen gelden zolang de voorraad strekt.
De producent heeft er naar gestreefd de auteursrechten van de illustraties volgens de wettelijke bepalingen te regelen. Degenen die menen nog zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht zich tot de producent te wenden.

Collect wordt kosteloos toegezonden aan vaste klanten van de Verzamelservice van PTT Post.
Losse verkoopprijs: f 2,95.
ISSN 1381-0561

Zoekt u een postzegelhandel of postzegelvereniging in uw omgeving? Schrijf of bel naar:
- Nederlandsche Vereeniging van Postzegelhandelaren (N.V.P.H.), Weteringkade 45, 2515 AL Den Haag, tel. (070) 347 38 49, fax (070) 3222487.
- Nederlandse Bond van Filatelisten-Verenigingen (N.B.F.V.), bezoekadres: Zeelantlaan 11, Utrecht, tel. (030) 289 42 90, fax: (030) 280 01 28; postadres: Postbus 4034, 3502 HA Utrecht.

Inhoud

4 **Koningin Wilhelmina:**
Een eeuw postzegels van een bijzondere Oranjevrouw

6 **Nieuwe postzegeluitgiften**
Postzegelemissies tot en met 1 september 1998

8 **Pure kunst in De Nederlandse Munt**
Productieproces zilveren dukaat adembenemend interessant

10 **Nieuwe muntuitgiften**
Proofset Nederland 1998 & Zilveren Dukaat 1998

11 **Puzzel**
Win album honderd jaar vorstinnen

12 **Column Boudewijn Büch**

13 **Actueel**
Het laatste nieuws van de Verzamelservice van PTT Post

14 **Verzamelaar Jeffrey Groeneveld, koestert het koningshuis**

16 **Assortiment**

18 t/m 33 **Shop pagina's**

34 **Service-informatie**

36 **Collection**
Speciaal voor u geselecteerde artikelen

Koningin Wilhelm van een bijzondere

Het is dit jaar precies honderd jaar geleden dat Wilhelmina ingehuldigd werd als Koningin der Nederlanden. Dit feit wordt herdacht met een postzegel van Wilhelmina. De Nederlandse postzegelgeschiedenis van Wilhelmina is bijna net zo bijzonder als de Oranjevrouw zelf.

Koningin Wilhemina op 18-jarige leeftijd, met op de achtergrond een deel van de gouden koets

Tekst: Sarah Saarberg
Fotografie: Geert Rijvers, Iwein Maassen en anderen
Met dank aan: Assistent-conservator afd. Post van het PTT Museum, mevrouw Y.A. de Meijier

Wilhelmina was de enige dochter van koning Willem III en koningin Emma. Toen in 1890 haar vader overleed werd zij koningin, hoewel ze tot haar 18-de jaar onder regentschap van haar moeder stond. Net als bij munten was het in die tijd gebruikelijk dat het staatshoofd een eigen postzegel kreeg. In de filatelie is deze zegel bekend als 'Wilhelmina hangend haar'. Het gebruik bij munten om het opvolgende staatshoofd de andere kant op te laten kijken zorgde bij de eerste Wilhelminapostzegel nog voor een behoorlijk probleem. Het werd in die tijd steeds gebruikelijker om de postzegel in de rechterbovenhoek te plaatsen. De naar rechts kijkende Wilhelmina bleek hierdoor van het poststuk af te kijken. Pas tijdens het drukken van de briefkaarten ontdekte men dit probleem: ze keek niet alleen van de kaart af, maar ook nog in tegengestelde richting van het wapen! Onmiddellijk werden de drukpersen gestopt en na lang beraad besloot men beeltenis en wapen van plaats te verwisselen. De spreekwoordelijke Nederlandse zuinigheid bracht de Hoofddirecteur van de Post ertoe om de eerste oplage later toch gewoon aan de loketten te laten verkopen. Vanaf 1898 voorkwam men dit dilemma door de koningin weer naar links te laten kijken, met als enige uitzondering de crisiszegel van 5 cent (1934).

Meer boezem

Het duurde ruim een jaar voordat de postzegel 'Wilhelmina hangend haar' verscheen. Er is nogal wat te doen geweest over de afbeelding. Zo bestond er jarenlang een gerucht over een haarlok. Koningin-regentes Emma zou als vrouw en als moe-

mw. Y.A. de Meijier, met haar favoriete postzegel, ontworpen door W.A. van Konijnenburg

ina: een eeuw postzegels Oranjevrouw.

der de eerste beeltenis afschuwelijk hebben gevonden: de nek was te bloot en de haren moesten lager hangen. Hierop zou de graveur simpelweg golfhaar bij hebben gegraveerd. Latere studies hebben dit gerucht nooit kunnen bewijzen. Wel zijn er aanwijzingen dat Emma aanmerkingen had op het kopje, maar die hadden meer te maken met het oplichten van schaduwen, een verbetering aan de schouderpartij en een wat meer gevormde boezem. Tegenwoordig bestaat er meer waardering voor de postzegel dan vroeger, men vond ze toen te simpel en ook weinig gelijkend. Dat laatste was niet zo verwonderlijk: de jonge koningin was in een jaar alweer flink veranderd.

Fotomontage

Een andere bijzondere Wilhelminapostzegel is de fotomontage van de vooruitstrevende ontwerper Piet Zwart uit 1931. Het was voor het eerst dat er op een postzegel gebruik werd gemaakt van foto's. De kritiek was niet van de lucht. In 1931 en 1932 zijn nog enkele van dit soort fotomontages gebruikt, maar daarna duurde het tot 1947 voordat men het weer aandurfde. Tot die tijd greep men weer terug op de traditionele plaatjes en gravures.
De inhuldigingszegels van H.M. Koningin Beatrix, die precies vijftig jaar later zijn verschenen, hadden een soortgelijk ontwerp: als eerbetoon aan ontwerper Piet Zwart.

Wilhelmina in de oorlog

In 1940 verscheen een nieuwe serie van koningin Wilhelmina. In de Tweede Wereldoorlog werden deze zegels uit de roulatie genomen. Een paar jaar geleden ontdekte men dat het eigenlijk de bedoeling was dat de Wilhelminapostzegel zou worden overdrukt met Duitse tekens als 'Hoheitszeichen' en teksten als 'Deutsche Besetzung'. Waarschijnlijk zag Seyss-Inquart in dat zo'n uitgave grote emoties in Nederland zou opwekken, want op 14 augustus 1940 ontving de PTT een officieel schrijven met het bericht dat Seyss-Inquart toch koos voor een nieuwe uitgifte. Dit werden de zogenoemde 'Guilloche' zegels, met als basis de vliegende duif uit 1926. In de volksmond kregen deze zegels al snel de naam 'Nederland achter tralies'. In 1944 verscheen er weer een Wilhelmina op de bevrijdingszegels. Prof. J.B. Romein had hiervoor een prachtig portret vervaardigd, maar dat werd door de Koningin, die op dat moment in Engeland verbleef, persoonlijk afgekeurd. In plaats hiervan heeft een Londense graveur een portret van haar gemaakt, tot groot ongenoegen van Romein, die hier niets van wist. Ook de laatste permanente serie van Wilhelmina (1947) heeft een bijzonder ontwerp. Ontwerper S.L. Hartz toont duidelijk zijn voorliefde voor de reliëfwerking van het portret en pakte hiermee een oud gegeven weer op: het muntkarakter van de postzegel. Hij volgde bij zijn ontwerp zelfs een gelijksoortig procédé. Er werd een geboetseerd reliëfportret vervaardigd, dat onder een speciale lichtval werd gefotografeerd en bijgewerkt op de zegel werd gereproduceerd.

Een jaar later verscheen er nog een postzegel van Wilhelmina: ter gelegenheid van haar 50-jarige regeringsjubileum. In datzelfde jaar trad zij af en gaf zij de fakkel over aan haar dochter Juliana. Daarna duurde het tot 1980 voor zij weer op een postzegel verscheen: in de serie Europazegels met als thema 'vooraanstaande figuren'. Vervolgens verscheen in 1990 een postzegelvel 'Honderd Jaar Oranjevrouwen op de Troon', met Emma, Wilhelmina, Juliana en Koningin Beatrix. En met de onlangs verschenen Wilhelmina- en Gouden Koetszegels wordt het tijdperk honderd jaar koningin Wilhelmina-zegels stijlvol afgesloten.

Honderd jaar Oranjevrouwen; koningin Beatrix kijkt als enige in de camera

KPN Splitsing

29 juni 1998
KPN is eind juni gesplitst in twee zelfstandige ondernemingen: een telecommunicatiebedrijf en een logistieke en distributie-onderneming. De splitsing is een logische stap voor de ontwikkeling van KPN in de afgelopen negen jaar. KPN heeft voor PTT Telecom en PTT Post inmiddels een gezonde en zelfstandige basis voor ontplooiing ontwikkeld. Daardoor zijn er twee gescheiden, financieel solide en internationaal opererende ondernemingen ontstaan. Door de splitsing kunnen beide ondernemingen zich beter profileren. Tenslotte biedt de splitsing voor beide ondernemingen meer mogelijkheden in strategische zin en wordt een waardebepaling van de aandelen voor de buitenwereld transparanter.

PTT Post heeft ter gelegenheid van de KPN-splitsing twee postzegels van 80 cent uitgegeven.
Haico Beukers en Marga Scholma die samen de postzegels hebben ontworpen: 'Wij hebben dankbaar gebruik gemaakt van het feit dat de twee postzegels in één vel gedrukt zijn. De perforatie speelt een belangrijke rol in het ontwerp. De splitsing komt zo figuurlijk tot stand bij het scheuren van de zegels; samen waren zij ƒ1,60 en ze gaan ieder als een volwaardige nieuwe helft verder.'

Cultuur

7 juli 1998
Een jubileum en twee herdenkingsmomenten waren aanleiding voor PTT Post om drie nieuwe postzegels van 80 cent uit te geven met het thema Cultuur. Het jubileum is vanwege het 200-jarig bestaan van de Koninklijke Bibliotheek (kortweg KB genoemd) in Den Haag. De postzegel is in een oplage van acht miljoen gedrukt.
De herdenkingsmomenten zijn de geboortedagen van graficus M.C. Escher en van de schrijver S. Vestdijk. Deze postzegels zijn in een oplage van viereneenhalf miljoen gedrukt.

De ontwerper Felix Janssens heeft de terugkerende vorm van het boek als bindend element tussen de drie verschillende onderwerpen gebruikt. Het boek is gebruikt als object van een rijke, nationale verzameling met daarbij de publieke functie van de KB. Door de Escher- en Vestdijkzegel als een linker- en rechterpagina van een boek te behandelen ontstaat in een gedrukt vel een opengeslagen boek.
De postzegels van Escher en Vestdijk zijn samen opgenomen in een vel van 100 stuks.

egeluitgiften

Wilhelmina en de Gouden Koets

1 september 1998
De twee onderwerpen, die op het eerste gezicht, zo verschillend zijn hebben met elkaar gemeen dat ze allebei uit 1898 komen. Honderd jaar geleden werd Wilhelmina op 18-jarige leeftijd in Amsterdam gekroond en kreeg voor die gelegenheid de Gouden Koets van het Amsterdamse volk. De afbeelding van koningin Wilhelmina is historisch. Zij staat in een ovale lijst met de koningsmantel van hermelijn die alleen bij de inhuldiging door de vorst(in) gedragen wordt.
De afbeelding van 'de Gouden Koets' is hedendaags en laat de koets zien voor de Ridderzaal. Koningin Beatrix en kroonprins Willem Alexander stappen na de troonrede weer in. Op de voorgrond staan vier lakeien in het gelid.
De postzegels worden in een velletje verkocht (oplage twee miljoen). Op de achtergrond hiervan is een afbeelding te zien van de Gouden Koets, die in het Paleis van Volksvlijt, aangeboden wordt aan de net ingehuldigde Koningin. De tekst op het velletje is geciteerd uit het interieur van de Gouden Koets.

De ontwerpster is Arlette Brouwers . Eerder maakte ze twee postzegels over honderd jaar Philips in 1991.

Verrassingszegel

1 september 1998
De verrassingszegel is zowel een speelse, als een handige zegel. De postzegel zelf is leeg; naar keuze kan er een bijgeleverd plaatje ingeplakt worden. Hierdoor is de zegel geschikt voor veel gelegenheden. De symbooltjes hebben als onderwerp: verjaardag, vakantiegroeten, gewoon hallo, verhuizing, geslaagd, op reis, geboorte zoon en geboorte dochter, samenwonen/trouwen en beterschap. Zowel de postzegels als de plaatjes hebben een kleurig kader gekregen. Op elkaar geplakt gaan ze een vrolijk visueel spel aan. De postzegels zijn alleen per vel van tien te koop. Er worden twintig plaatjes bijgeleverd. Met het velletje 'tien x creatief met zegels' wordt benadrukt dat het sturen en het ontvangen van post 'fun' is. Daarnaast zorgen deze zegels voor de juiste finishing touch van de te sturen stukken.
Het velletje is ontworpen door Thomas Widdershoven en Nikki Gonnissen.

Productieproces zilveren dukaat ademben

Pure kunst de Nederlandse Munt

De zilveren dukaat 1998; een prachtige en getrouwe nabootsing van een Friese zilveren dukaat uit 1698, is onlangs in het uitgifteprogramma van de Nederlandse Munt opgenomen. Dit Friese exemplaar is de vijfde uit de Zeven Provinciën-serie, gebaseerd op het oorspronkelijke ontwerp van een Friese stempelsnijder: Joannes Mancadam of Cornelis Jongsma. Maar voordat deze zilveren dukaat in de collectie van een verzamelaar ligt te blinken, zijn er heel wat artistieke en productiehandelingen aan voorafgegaan. Collect nam een kijkje in de adembenemend interessante keuken van de Nederlandse Munt in Utrecht.

Tekst: Henk Zorn
Fotografie: Geert Rijvers

Het voorbereidings- en productieproces van een munt of penning en dus ook van deze Friese zilveren dukaat, begint op de afdeling Vormgeving. Daar wordt onder leiding van Andries van Lunteren aan elk ontwerp een creatieve invulling gegeven. Terwijl een van de ontwerpers onder de loep een gipsmodel met een mesje bewerkt, zegt Van Lunteren: 'Op onze afdeling vertalen we ideeën naar het gereedschap dat uiteindelijk voor de productie van een munt of dukaat noodzakelijk is.' Kortom, pure kunst op de vierkante millimeter nauwkeurig. Van het dukaatontwerp wordt vervolgens een gips- en een kunststofmodel vervaardigd.

Hierna wordt het kunststofmodel in een indrukwekkende verkleinmachine geplaatst (bouwjaar 1904), waar het beeld op ingenieuze wijze op een stalen moederstempel wordt overgezet. Een stalen taster, aangedreven door een elektromotor, tast het kunststofmodel af en brengt de afbeelding van de dukaat verkleind over op het stalen moederstempel. Dit infrezen vergt circa vijfentwintig uur.
Tot slot worden van het moederstempel een of meerdere productiestempels gemaakt. Lachend vertelt Andries van Lunteren nog een aardig detail over de zilveren dukaat: 'Die staat nog steeds in de Muntwet vermeld en is dus een wettig betaalmiddel. Alleen geen mens betaalt ermee.'

Alle gereedschappen

Het machinepark van de Nederlandse Munt wordt beheerd door de afdeling Gereedschapsmakerij. De leiding is in handen van Fred de Jong: 'Wij maken alle gereedschappen die binnen het bedrijf nodig zijn; van muntwerk- en circulatiestempels, machineonderdelen en voormuntpersen tot snij- en randschriftgereedschappen. Bovendien zorgen we zelf voor het onderhoud en de reparaties. Daar komt geen buitenstaander aan te pas.' Dat dit zeer specialistisch werk is, spreekt voor zich. 'Bij het ontwerpen en de vervaardiging van gereedschappen maken

emend interessant

in

we onder meer gebruik van een computergestuurd AutoCad-systeem, waarmee we op een computerscherm alle engineering en het tekenwerk kunnen uitvoeren.'

Nadat het moederstempel door de afdeling Vormgeving is vervaardigd, komt de afdeling Gereedschapsmakerij in actie. Daar worden de productiestempels vervaardigd, die handmatig op de gewenste kwaliteit worden gebracht: circulatie-, FDC- of proofkwaliteit. Als laatste worden de productiestempels verchroomd.

Overigens is het aantal benodigde stempels onder meer afhankelijk van het aantal munten en de kwaliteit ervan. 'Er zijn stempels waarmee slechts vijfhonderd munten worden geslagen, maar er zijn er ook die een miljoen slagen met gemak doorstaan.'

Goed organiseren

De vervaardiging van een verzamelaarsobject als de zilveren dukaat vindt plaats binnen de afdeling Bijzondere Producten. Naar eigen zeggen is afdelingshoofd Daniëlla Korporaal een 'regelneef', die ervoor zorgt dat het hele proces efficiënt en op tijd verloopt. 'Bij ons begint het traject met het plaatmateriaal en het eindigt met de verpakking van de dukaten of munten. Dat is een zaak van goed organiseren, want we hebben elke week gemiddeld met dertig verschillende orders te maken.'

De benodigde productiestempels worden door de afdeling Gereedschapsmakerij aangeleverd: 'Wij plaatsen een productiestempel in de pers, die vervolgens wordt afgesteld. Bij proofkwaliteit komen de ducaten één voor één uit de pers en bij circulatiemunten komen er achthonderd per minuut tevoorschijn. De hoogwaardige kwaliteit blijft op peil door de consequente kwaliteitscontrole op maatvoering en gewicht van de dukaten,' aldus Daniëlla Korporaal.

Andries van Lunteren met een gipsmodel van de zilveren dukaat.

Detail van het instellen van de machine die de productiestempels maakt.

Fred de Jong op de afdeling Gereedschapsmakerij bij de vervaardiging van de productiestempel van de zilveren dukaat.

Daniëlla Korporaal op de afdeling Bijzondere Producten bij het persen van de zilveren dukaat.

Maak kans op het postzegelalbum 100 jaar vorstinnen

PUZZEL

kruiswoordraadsel

Van links naar rechts:
1 herkauwer - 4 neerslag - 8 tijdvak - 12 vlaktemaat - 13 door middel van - 14 drinkbakje - 15 gravin van Holland - 16 boom - 18 kunstenaar - 20 graaf werktuig - 21 rund - 22 houding - 24 in goede conditie - 26 telegraaf restant - 28 plaaggeest - 29 voormalig Nederlands eiland - 31 gril - 33 onbepaald voornaamwoord - 35 bloem - 37 bergplaats - 39 noot - 40 zaadkorrel - 41 schraal - 43 deel van de bijbel - 44 deel van een boek - 45 kledingstuk - 46 nikkel - 47 lofdicht - 49 vrucht - 50 bijwoord - 51 Duitse rivier - 53 wijnmaat - 55 bijwoord - 57 klein zeil - 59 schreeuw - 60 bron - 61 lengtemaat - 63 voldoende - 65 stalen rasp - 66 dun - 67 biersoort - 69 afvoerkanaal - 72 lor - 74 spoedig - 75 boerenbezit - 76 vlug - 77 sterk ijzerhoudende grond - 79 bewijsstuk - 80 smal stilstaand water - 81 schrikbeeld van automobilisten.

Van boven naar beneden:
1 vlaktemaat - 2 liefdegod - 3 opstootje - 4 speelkaart - 5 artikel - 6 een zekere - 7 ontwikkelingsvorm van een insect - 9 zoogdier - 10 gewoonterecht - 11 rondhout - 17 Europese rivier - 19 gedorste halmen - 20 kapot - 21 uitroep - 23 titel - 25 voorzetsel - 27 zonder geld - 28 drievoet - 29 voorzetsel - 30 steen - 32 getand muurwerk - 34 herkauwer - 35 olienootje - 36 degene aan wiens order een wissel gesteld is - 38 vogel - 40 voor - 42 verbindingsstuk - 48 griezelig - 49 geluidssignaal - 51 bovendien - 52 kleur - 54 gewicht - 55 verdikte huid - 56 noot - 58 vogel - 60 persoonlijk voornaamwoord - 62 vreemde munt - 64 eetlust - 65 etten - 66 praalziek - 68 smalle plank - 70 Europeaan - 71 vreemde munt - 73 vrouwelijk dier - 74 vrouwelijke titel - 78 noot.

Zet de letters uit de vakjes met corresponderende nummers over naar het oplossingsbalkje en u leest de oplossing van deze puzzel.

13	69	33	43	20	8	18	56	74	67	59

Puzzelprijs:

Als u de juiste oplossing weet, maakt u kans op een van de vijf unieke albums 'Honderd jaar vorstinnen' incl. startverzameling t.w.v. ƒ 154,50.

Schrijf de oplossing van deze puzzel op een briefkaart en stuur deze voor 1 oktober 1998 naar:
Puzzel Collect
Postbus 8500
2001 LS Haarlem

Over de uitslag kan niet worden gecorrespondeerd. De prijzen worden niet in geld uitgekeerd.
De prijswinnaars krijgen persoonlijk bericht. De prijs is beschikbaar gesteld door Davo.

Dat postzegelvrienden veel kennis in huis hebben en dat ik maar een beginneling ben, zal ik in dit stukje bewijzen. In 1988 verscheen mijn roman 'Brieven aan Mick Jagger' met achterop een foto van een stapeltje muziektijdschriften met bovenop een envelop. De envelop suggereerde dat hij authentiek was en dat er een echte brief aan Mick Jagger in had gezeten. De envelop zag er dan ook heel echt uit, maar dat lag niet aan mij. Ik dacht – toen we over de achterflap van mijn roman een plannetje maakten – dat ik even een envelop en een paar postzegeltjes zou kopen, een stempeltje zou halen en klaar zou Kees zijn. Het bleek een stuk ingewikkelder. (Dat een aantal mensen indertijd dacht dat het een envelop van een authentieke brief aan Mick Jagger zou zijn, is te gek voor woorden. Mick Jagger bewaarde in 1964 mijn brieven heus niet en stuurde ze dus ook niet, desgevraagd, aan mij terug!) Het eerste probleem was om te achterhalen hoeveel een niet-luchtpostbrief naar Engeland in 1964 kostte. Het tweede probleem was een stuk moeilijker. Ik verzond mijn werkelijke brieven in 1964 vanuit het hoofdpostkantoor in Wassenaar. Ik dacht dat het namaken van een stempeltje gemakkelijk zou zijn, maar dat was nog behoorlijk complex omdat er vijfendertig jaar geleden anders gestempeld werd en elk postkantoor in Nederland een bepaalde code had (dat zal nog wel zo zijn). Vervolgens moest ik ongestempelde postzegels, die in 1964 gebruikt werden, bemachtigen en daaroverheen twee keer een stempeltje tekenen. Ik ging naar mijn favoriete postzegelwinkel in Amsterdam en de eigenaar daarvan hielp mij meer dan uitstekend. De Wassenaarse stempeling werd door een vriendin zo getrouw mogelijk nagemaakt, de envelop maakten wij een stuk bejaarder met wijn- en brandvlekken en toen hadden we nog maar één probleem op te lossen. Namelijk: wat was het precieze adres van de platenmaatschappij te Londen van de Rolling Stones in 1964? Ook dat vraagstuk werd opgelost. Mijn roman werd gedrukt en ik zat zenuwachtig thuis: zou hij een succes worden? Het werd helemaal geen succes. Door die reuze echt-uitziende envelop op de achterkant van mijn boek en de titel dachten veel mensen dat het geen roman was, maar een boekje met brieven die ik als puber en fan van de Rolling Stones naar Londen gestuurd zou hebben. De verkoop van mijn roman werd, onder andere omdat hij filatelistisch zo betrouwbaar overkwam, een ramp in de verkoop. Wat zeg ik: het werd mijn slechtst verkochte roman, terwijl ik hem nog steeds (als ik dat heel bescheiden op mag merken) toch zo ontzettend leuk en schattig vind. Twee jaar geleden vond mijn uitgever dat er wat moest gebeuren. We besloten in overleg, van het boek een goedkope pocketuitgave uit te brengen met een geheel andere titel en een hele andere voor- en achterkant. Brieven en postzegels doen nu in de titel en op de achterflap niet meer mee. Van het boek zijn inmiddels in twee jaar meer exemplaren verkocht dan in de acht jaar daarvoor. Zo zie je maar: soms rust er op postzegelliefde geen commercieel succes. Nog treuriger is dat ik onlangs een gesigneerde editie van de eerste, gebonden druk van 'Brieven aan Mick Jagger' voor vijfhonderd gulden in een 'antiquaren'-catalogus zag staan. Ongeveer dat bedrag heb ik indertijd aan die hele oplage verdiend!

Bouwjan Hinal

Actueel

Gratis boekje Gouden Koets

Aangezien trouwe klanten van de Verzamelservice een streepje voor hebben, ontvangt u bij deze Collect een bijzonder informatief en kleurrijk boekje over de Gouden Koets. Veel leesplezier!

Kom eens langs!

De Verzamelservice van PTT Post is de komende tijd aanwezig op de volgende beurzen. Kom eens langs.

25 t/m/ 27 september	**De 50+ beurs**, Jaarbeurs Utrecht
8 t/m 11 oktober	**NVPH-show**, Congresgebouw Den Haag platte grond bijgevoegd
14 en 15 november	**Verzamelbeurs**, Jaarbeurs Utrecht

Binnenkort in Collect

In de volgende Collect onder andere aandacht voor de volgende postzegeluitgiften:

22 september:	**Huisdieren**
6 oktober:	**Strippostzegels**
11 november:	**Kinderpostzegels**
24 november:	**Decemberzegels**

Herinneringsmapje Koningin Beatrix 60 jaar

Wij ontvangen nog regelmatig bestellingen voor het speciale herinneringsmapje n.a.v. de zestigste verjaardag van Koningin Beatrix. Helaas moeten wij deze mensen teleurstellen. Kort nadat Collect 16 begin juni verscheen, waren alle mapjes al uitverkocht.

Het wonderbaarlijk Alfabet

Van 19 augustus t/m 18 oktober 1998 viert de Koninklijke Bibliotheek haar 200-jarig jubileum met de tentoonstelling 'Het Wonderbaarlijk Alfabet'. De KB zal niet alleen haar beroemdste, oudste en zeldzaamste publicaties en handschriften tonen, maar ook de meest curieuze en onverwachte. In de Nieuwe Kerk te Amsterdam zal de grootste boekenkast ter wereld en een labirintische boekenstad worden gebouwd.

Herinneringsmapje Koningin Wilhelmina

Op 6 september 1898 werd Wilhelmina als Koningin der Nederlanden ingehuldigd. Honderd jaar later is dit aanleiding geweest voor PTT Post om een herinneringsmapje uit te geven. Voor meer informatie kunt u kijken op pagina 36.

Paperback Escher

Bon

Collect

Tegen inlevering van deze bon, krijgt u bij de boekhandel of in het warenhuis

f 5,- korting

op het boek Leven en werk van M.C. Escher (uitgeverij Meulenhoff).
U betaalt geen f 59,90, maar f 54,90.
Deze bon is geldig van 29 augustus t/m 7 november 1998

bonnummer 069-669

Nederlandse koninginnen van Emma tot Beatrix

'De verhalen áchter de postzegels zijn belangrijk.'

De passie van Jeffrey Groeneveld (35) is verzamelen. Vooral de kick van het zoeken en het voor altijd bewaren. Het Nederlandse koningshuis wordt op deze wijze sinds decennia in huize Groeneveld gekoesterd. De verzameling van Jeffrey is uitgegroeid tot een unieke privé-tentoonstelling. In het kader van het nieuwe vel Wilhelmina-Gouden Koets-postzegels en de festiviteiten rond de inhuldiging van de oud-vorstin, brachten we een bezoek aan deze rasverzamelaar.

tekst: Ilse Kuiper
fotografie: Iwein Maassen

We schrijven: begin jaren '70. De tienjarige Jeffrey Groeneveld woont met zijn familie in Amsterdam. De grote hobby van het kleine ventje is verzamelen: dozen met knipsels over allerlei onderwerpen, speldjes en suikerzakjes. De hele familie leeft mee en regelmatig verrassen tantes en ooms de jonge verzamelaar met prachtige verzamelattributen. Het jongere broertje van Jeffrey wil ook weleens iets krijgen en begint met een verzameling postzegels. Na een paar maanden wordt die echter vervangen door iets anders, maar Jeffrey is voorgoed verkocht: de 'postzegelverzamelwoede' heeft hem aangestoken. Vol enthousiasme wordt een nieuwe collectie gestart en gearchiveerd.

Zoals de meeste beginnende verzamelaars verzamelt hij aanvankelijk alles: alle landen, alle thema's en alle vormen. 'Maar dat wordt wel een erg grote, ongestructureerde collectie en je ziet door de bomen het bos niet meer. Op een gegeven moment werd mijn vader ook aangestoken door het postzegel verzamelen. Samen zijn we ons toen op Nederland gaan richten. Dat was leuk, want verzamelen is toch iets dat je moet delen met anderen. Daarnaast was het ook handig, want ik kreeg maar één gulden zakgeld en dat was niet voldoende om een leuke collectie op te bouwen. Gelukkig schoof mijn vader mij regelmatig iets toe.'

Een jeugddrama

Een paar jaar later, Jeffrey was een jaar of vijftien, besloot hij zijn hobby met nog meer enthousiastelingen te delen en werd hij lid van een postzegelclub. 'Twee maanden nadat ik lid was geworden, werd er een tentoonstelling georganiseerd naar aanleiding van het 700-jarig bestaan van Amsterdam. Je moest een postzegelverzameling samenstellen en daar ook een verhaaltje bij vertellen. Ik besloot daaraan mee te doen, maar het was wel kort dag. Ik heb toen een reeks van zes bladen gemaakt, van hetgeen ik het meest had in mijn verzameling: koninginnekopjes. Daar maakte ik een verhaal bij over de Europese vorstenhuizen. Helaas is dat uitgelopen op een grote teleurstelling. Je bleek geen zes, maar twaalf bladen met postzegels in te moeten leveren. Een ramp! Ik werd gediskwalificeerd! Waar ik gehoopt had op een zegetocht, werd het een verhaal met veel tranen. Maar dit kleine jeugddrama betekende wel de aanzet tot mijn huidige collectie. Mijn verzameling Nederland, gecombineerd met die van de vorstenhuizen leidde tot 'Nederlandse koninginnen van Emma tot Beatrix'. Aan de hand van de verzameling zoals die in de loop der jaren is ontstaan, geef ik een beeld van de Nederlandse geschiedenis. Ik gebruik mijn verzameling niet alleen als onderwijsmethode (Jeffrey is leraar Engels op een middelbare school), zodat de kinderen spelenderwijs iets te weten komen over de geschiedenis, maar ik houd ook veel voordrachten voor verenigingen.

Ook een specifiek thema verzamelen?

Naast Nederlandse postzegels, verzamelen veel mensen een specifiek thema, zoals o.a. het koningshuis, vliegtuigen of vogels. De Verzamelservice van PTT Post biedt u de mogelijkheid ook specifieke thema's te bestellen. In deze Collect vindt u op pagina 30 en 31 het assortiment dat wij u kunnen bieden. U kunt deze producten bestellen door middel van de bestelkaart achterin dit nummer. Kijk ook op pagina 2 en 36 voor nog meer ideeën!

Jeffrey bij de Gouden Koets in de Nieuwe Kerk te Amsterdam

Prins van Nederland

'Wie wat bewaard, die heeft wat' is het devies van Jeffrey Groeneveld. En die levensfilosofie heeft toch mooi geleid tot een grote kennis van de vorstenhuizen. Alhoewel Jeffrey op Koninginnedag niet met vlaggetjes langs de route gaat staan, hoef je hem niets te vertellen over de vorstenhuizen: hij is op de hoogte van (vrijwel) alle ins en outs. Tijdens de fotosessie voor dit blad in de Nieuwe Kerk te Amsterdam waar hij werd gefotografeerd naast de Gouden Koets, werd hij nog aangesproken door een toerist: 'Bent u soms de Prins van Nederland?' vroeg hij.

Helaas is Jeffrey's vrouw precies het tegenovergestelde. 'Mijn vrouw heeft zoiets van: 'Gooi toch weg die troep.' Af en toe vind ik dat ze enigszins gelijk heeft en besluit ik iets weg te doen. Zo heb ik laatst een stapel oude Flintstones in een bui van concessie weggegooid. Daar heb ik later een enorme spijt van gehad, vooral toen ik zag dat ze bij een tweedehands boekhandel voor een leuk bedrag werden aangeboden. Dat doe ik dus nooit meer.'

Postfrisse koninginnekopjes

Het mekka van Jeffrey's verzameling zijn drie keurig verzorgde boekwerken vol met unieke documentatie over het Nederlandse vorstenhuis: een telegram van koningin Emma uit 1902 en ansichtkaarten, handgeschreven door de prinsessen. Maar ook postfrisse en gestempelde koninginnekopjes, vele daterend uit de vorige eeuw. Hoe heeft de koningshuisverzamelaar deze bijzondere collectie ingekocht? 'Inkopen doe ik overal. Op beurzen en op veilingen. Ik krijg ook veel via-via. Dat zijn vaak de mooiste dingen. Soms heb ik geluk op een veiling. Op een postzegelveiling in Amsterdam bijvoorbeeld vond ik een vies, oud koffertje. Dat bleek van de lerares Engels van Beatrix. Daarin zaten haar eindexamenwerkstukken en ansichtkaarten. Je hart gaat tien keer sneller kloppen als je dat ziet. In de veilingzaal denk je dat iedereen dat koffertje gezien heeft, maar gelukkig bleek dat niet het geval en kon ik het tegen een leuke prijs aankopen. Met al die door de loop der jaren verzamelde documentatie, waarvan postzegels een deel uitmaken, heb ik in chronologische volgorde de geschiedenis van het vorstenhuis samengesteld. Echte spraakmakende stukken op het gebied van filatelie heb ik eigenlijk niet. Het gaat mij om het document en om de geschiedenis rond dat document. Het verhaal áchter de postzegel, dát vind ik belangrijk.'

Collection

100 jaar koningin Wilhelmina

Ter gelegenheid van het honderdjarig jubileum van de inhuldiging van koningin Wilhelmina wordt een herdenkingsuitgifte geslagen in massief zilver en goud. Deze herdenkingsuitgiften sluiten aan bij een eeuwenoude traditie waarin belangrijke gebeurtenissen in de geschiedenis van het Nederlandse vorstenhuis worden herdacht met speciaal ontworpen penningen. Op de voorzijde van de herdenkingspenning is het portret van de jonge koningin afgebeeld. De keerzijde toont het koninklijk wapen.
De zilver- en goudstukken zijn met de grootste zorg geslagen bij De Nederlandse Munt, een meer dan duizendjarige waarborg voor kwaliteit en traditie.

	Goud	Zilver
Gehalte	916/1000	999/1000
Kwaliteit	Proof	Proof
Diameter	21 mm.	38 mm.
Gewicht	3,494 gr.	31,1 gr.
Oplage	1.500	2.500
Bestelnr.	629818	629819
Prijs	*f* 325,-	*f* 85,-

Miniatuurset koningin Wilhelmina

Voor de eerste keer in de geschiedenis van De Nederlandse Munt is toestemming verleend voor het verkleinen van officiële muntstempels. Als primeur is gekozen voor de vier verschillende guldens uit de regeringsperiode van koningin Wilhelmina. In de periode van 1890 tot 1948 zijn de volgende guldens geslagen: het eerste en misschien wel bekendste portret toont koningin Wilhelmina met hangend haar, de tweede gulden is van het kroningstype met diadeem, het derde model is met hermelijnen mantel en het laatste is het zg. 'vierde type'. De vier miniatuurguldens zijn verkrijgbaar in eerste gehalte zilver. Ze worden verpakt in een luxe suèdine vouwcassette. De vier uitgiften vormen een bijzonder aandenken aan het honderdjarige jubileum van koningin Wilhelmina.

Metaal	Zilver
Gehalte	925/1000
Kwaliteit	Proof
Gewicht	4 x 1,80 gr.
Rand	Gekarteld
Verpakking	Suèdine blauw
Bestelnr.	629820
Prijs	*f* 179,-

Herinneringsmapje koningin Wilhelmina

Eerder dit jaar werd door PTT Post een speciaal herinneringsmapje uitgegeven ter gelegenheid van de zestigste verjaardag van koningin Beatrix. Nu geeft PTT Post ter gelegenheid van de inhuldiging van koningin Wilhelmina in 1898 een speciaal herinneringsmapje over haar uit. Het herinneringsmapje staat stil bij de belangrijkste momenten uit het leven van deze vorstin. Bij elke gebeurtenis is de Wilhelminapostzegel voorzien van een speciaal stempel. In dit stempel is de plaats opgenomen waar de gebeurtenis heeft plaatsgevonden. Het herinneringsmapje wordt in een eenmalige en gelimiteerde oplage (10.000 exemplaren) uitgegeven. Eerder uitgegeven herinneringsmapjes waren snel uitverkocht. Wacht dus niet te lang met bestellen!
Bestelnummer: 698016
Prijs: *f* 20,-